

pousser 'empènyer'.

Puceta, pucetero, V. *punyeta* *Pucim, puçós, puçot*, V. *puça* *Pudegós, V. pudir*

PUDELAR, pres de l'angl. *to puddle* pròpiament 'remenar el fang'. □ 1.ª doc.: Fontserè c. 1925 el reclamava per al DOrt. *Pudelació*.

Pudemans, pudend, V. pudor *Pudent, pudentes*, 10 *pudentor, púdia, V. pudir*

PÚDIC, pres del ll. *pūdicus* id., derivat de *puðere* 'avergonyir, donar vergonya', amb l'accent traslladat per influència dels innombrables adjectius amb *-icus* 15 inaccentuat. □ 1.ª doc.: 1498, *Egidi Romà*.

«Seràs lo capoll *púdic*, o la esclatada rosa, / que les enseses fulles al sol d'estiu ha ubert / ---», Teo. Llorente (J. *Flo. R. Pen.* 1879, v. 24). «Agar, la rosa *pú-dica* del Nil, / que no s'adona del perfum que exha- 20 la / ---», Alcover (*Agar*, v. 35, O. C., 76).

DERIV.: *Pudicicia* [JoMartorell]: «O senyora Prin- cessa --- —dels pits de Tirant un suau sospir sor- tí --- — oh reverendíssima vergonya! Oh castedat e *pudicicia* inestimable de les honestes donzelles!» (Ag. 25 III, 186.14). «Les males increpa, loant a les bones / --- / És just que les filles de gran *pudicicia* / alegres triümpfen de veure 's exemptes, / y aquelles qui-s troben en estes empremtes, / de ser impolutes ateny- guen cobdícia» en les dècimes proemials de l'ed. de 30 1531 del *Spill* de JRoig (6a: ed. Chabàs, p. 372); alguns han dit *pudicia*, però avui és més normal *pudor* (mot masculí i pronunciat amb -r, a diferència de *pu- dor* 'fetor'), pres del ll. *pudor, -ōris* [Belv.].

Pudibund; pudibundes; està en ús +*pudibunderia* 35 mot ben acceptable amb el matís d'afectació de grans escrúpols púdics'. *Pudicitat. Pudorós. Impúdic* [Bel- vitges], *impudícia*: «acallarà l'aversió que em porta? I si callés, encara / s'alçaran altres veus acusadores. M'espanta ma nequícia; / Enone, jo no sóc d'aquelles 40 dones d'insolent *impudícia* / que delinqueixen baixament i viuen tranquil·les i cap-altes, / fent glòria de tenir inaccessible a la rubor les galtes», Ruyra (*Fedra*, O. C., 1456, però cap insolència i desvergonyiment com els del bàrbar corrector que ha espatllat aquest 45 vers per llevar-ne una forma que no trobava en el seu dicc., posant-hi *impudícia*). *Impudor. Impudent; im- pudència*.

Púdiga, pudiguera, pudina, V. pudir

Púding, de l'angl. *pudding* 'salsitxa', 'púding'. Pri- mer es digué *budin*, B. de Maldà, *Coll. B. V.*, p. 98. Indicacions sobre l'origen en el DECH, BUDÍN. *Pu- dinga*, pres a través del fr. *puddingue*.

Púdiol (?), V. *pudir*

PUDIR, 'fer pudor', del ll. *pūtere* id. □ 1.ª doc.: Llull.

«Na Renart dix al pahó, que si'l rey li demanava si sentia nulla bèstia que pogués menjar, que digués al Leó --- que sentia que al Bou *pudia* lo alèn, e que sentia que'l bou en breu de temps devia morir per ma- 5 laltia», *Merav.* VII, § 7 (Ag. I, 241.14; ultracorrecte *podia*, NCL. II, 143). «Que'l peix no *puda* ni sia cor- rumput», reglament ross. de 1317 (*InvlC*). «Deu açò esquivar dona religiosa, car --- és fort leça cosa que sia golosa ni laminera --- car lo golós és tacany --- desvergonyat, l'elende li *put*, és luxuriós, covart, gran parlaràs --- malaltís, a la fi tot *pudent*; pereós ---», Ei- ximenis (*Dones*, § 262, II, 384.14). «Com per amor de aquelles beneytes germanes fos Jh. Xrist mogut de pietat, dix —Llevau-me la pedra—. Sancta Marta dix 15 —Senyor! Per què obrir?, que ja *put*—. --- E havia y gran gent, e tot hom stava ab los nasos tapats ---», StVicentF (*Quar.*, 207.148).

Ja de molt antic tendí a usar-se sovint amb valors figurats, sovint enterament morals, com en el mateix 20 StVicentF, on oposant-se a *oldre*, expressa indirecta- ment la qualitat dolenta o bona d'un home: «Si un religiós és fora de camí --- no'l increpau, ans li donau; mas si vol tornar a Déu --- diran: —De nostre parent, tal frare, no us ne cal fer compte de res: ne ol ne *put*» 25 (5.146). O bé 'repugnar': «No són tan bella com aque- lla que vós tant amats? Per ma fe, ella no és digna de seure ab mi en un banc: bé és ver l'eximpli que qui dues boques besa, la una cové que li *puda*» ['és necessari'], BMetge (*Somni* III, NCL., 117.7). «A mi no *put* la honor que-m voleu fer» declara Tirant diver- ses vegades en JoMartorell (quan l'emperador el vol nomenar Comte, quan Plaerdemavida l'elogia per la 30 camisa trencada per llançades). «Yo-n faria fer un tal castic que *pudiria* per tota Florença», *Decam.* VII, § 8, 421.12 (ja en l'original: «che gli *putirebbe*»).

Amb aquest valor s'ha seguit usant fins avui: «se- guir la carrera eclesiàstica, més que per vocació, per 35 sustraure's a les exigències de son pare, qui, propietari de pocs y entrampats cabals, volia enjoncar-lo al treball de la terra, cosa qu'an ell li *pudia* molt», MrnVayreda (*Puny.* I, 4, 59 (53)). «Sa feina és virtut, / i a tu 't *put*», Camps Merc. (*Folk.* I, 304) (cf. *putifeina*, infra). Cosa poc usual a Bna. avui en dia, però usual i molt entesa més o menys pertot —no tant com *això ja put* o *fa 40 pudor*, quan s'abusa de qualsevol cosa o es repeteix massa— i viva¹ en totes les regions, sobretot en el món rural. Pensis com vulguin efeminats preciosos, si es revigoritza, hi guanyarà certament la llengua en possibilitats i força d'expressió.

50 En general l'ús del verb s'ha mantingut pertot, cons- tantment; els catalans hem sentit sempre com a lla- menca ridícula la tendència d'altres terres a preferir- li expressions d'afectada finor com *fer mala olor* etc.: la riquesa d'expressions matisades com *fortor, fetor, 55 ferum, pesta, o flaire, sentor* etc., que aqueixes llen- gües més pobres, com la castellana, no posseeixen, justament revela una sensibilitat més afinada per part de la nostra llengua en aquest aspecte. No gens estrany en la nostra llengua, on es crearen mots com *perfum, 60 pevet*, i altres semblants, tan difosos després pel món